Зоран М. Симић[1]
Институт за српски језик САНУ[2]
Београд

УДК 811.163.41`282.3(498)
https://doi.org/10.46630/ish.12.2026.28

ПРОНОМИНАЛНА РЕДУПЛИКАЦИЈА У СРПСКОМ ГОВОРУ ПОЉАДИЈЕ У РУМУНИЈИ

Спроведено истраживање заснива се на корпусу формираном на основу теренског истраживања обављеног у три насеља Пољадије у пограничном делу румунског Баната – Соколовац/Сакаловац (рум. Socol), Ланговет/Луговет (рум. Câmpia) и Златица (рум. Zlatița) – у оквиру пројекта *Истраживање културе и историје Срба у Румунији*. У раду ће на поменутом корпусу бити сагледан синтаксички феномен тзв. прономиналне редупликације – балканистичке иновације у аргументско-предикатским структурама која се манифестује удвајањем аргументских израза, најчешће директног и индиректног објекта, али и логичког (семантичког) субјекта. Будући да је на стање у српском говору Пољадије непосредан утицај имао румунски језик, регистроване примере удвајања наводимо према класификацији ове појаве у румунским граматикама – на случајеве (А) *репризе* (рум. *reluare*) и (Б) *антиципације* (рум. *anticipare*) реченичних аргумената помоћу заменичке енклитике у дативу, односно акузативу. Како бисмо имали што јаснији увид у обим ове појаве у говору Пољадије извршена је и ексцерпција одговарајућих неудвојених аргументских структура.

Кључне речи: српски језик, дијалектологија, балканистичке иновације, синтаксички балканизми, прономинална редупликација, Пољадија.

Уводне напомене

Прономинална редупликација је балканистичка иновација у аргументско-предикатским структурама која се манифестује удвајањем аргументских израза, најчешће директног и индиректног објекта уз прелазне глаголе, али и неправог објекта или логичког (семантичког) субјекта уз непрелазни рекцијски глагол. Наведене функције, исказане заменичком или именичком лексемом / синтагмом, удвајају се помоћу клитичких облика личне заменице.

С обзиром на то да се употреба ненаглашеног облика личне заменице уз наглашени сматра најважнијим синтаксичким балканизмом који се среће у говорима југоисточног Баната, ближе румунској граници (Ивић, 2018а: 289), сматрали смо потребним да се посебна пажња посвети прономиналној редупликацији у српском говору Пољадије, смештене у румунском Банату, с друге стране државне границе, говору који представља исти органски иди-

ом, познат као говор банатских Хера.[3] Периферни положај на мапи српских говора и снажна интерференција с румунским језиком објашњава појаву овог балканизма у испитиваном говору пољадијских села Соколовац/Сакаловац (С), Ланговет (Л) и Златица (Зл). Како наводи Павле Ивић, банатски балканизми, међу којима и прономинална редупликација, скорашњег су настанка, а затичемо их у ситуацији настајања, због чега ни ова појава нигде није постала обавезна, тако да исти појединци употребљавају често и наглашене облике личне заменице у дативу и акузативу без пратеће енклитике (Ивић, 2018а: 290).

Приликом изношења закључака о овом феномену у призренско-тимочким (П-Т) и косовско-ресавским (К-Р) говорима, а на основу анализе прегледане публиковане и личне теренске грађе, Софија Милорадовић дефинише четири категорије значајне на плану редупликације објекта које су послужиле за повлачење паралела са стањем у суседним језицима – припадницима балканског језичког савеза: (1) врста речи, (2) падеж, (3) граматички број, те (4) редослед употребе и контактност / дистантност посматраних форми (Милорадовић, 2021: 125).

Познато је да су релативно сложена правила редупликације у балканским језицима уопште, па тако и у румунском језику, који је непосредно утицао на присуство феномена удвајања у овом смедеревско-вршачком говору. На обавезност, факултативност или искљученост прономиналне редупликације у румунском језику утичу како синтаксички, тако и семантички и прагматички фактори (Guțu-Romalo, 1973; Демирај, 1994: 144, 145; Croitor, 2016: 62–64). Редупликација усмерава пажњу примаоца на одређени део поруке у сврху комуникативног динамизма, а прагматички условљене удвојене структуре постају граматикализоване у различитом степену у различитим балканским језицима па и у зависности од комплексности језичких контаката – вишејезички контакт је сложенији на северозападу Македоније него на североистоку Бугарске (Friedman, 1994).[4] Удвајање комплемента заменичком клитиком у балканским језицима, у суштини, није ништа друго до редундантна употреба лексичко-граматичких средстава у одређене семантичке сврхе (Демирај, 1994: 156).

У зависности од положаја реченичног аргумента у односу на глаголски предикат у румунском језику постоје два вида удвајања – *реприза/реплика* (рум. *reluare*), када се испред глагола налази аргумент који се понавља помоћу клитичког облика личне заменице у дативу, нпр. ***Ноий*** *ли* ***не*** *venea*

[3] Износећи одређене податке из материјала проф. Филиповића о појединачним херским селима, Ивић у два наврата наводи и примере из пољадијског села Златица (Ивић, 2018в: 256, 267).

[4] Правила редупликације за дакорумунски дијалекат и грчки језик више личе на она у бугарском језику, а за арумунски она важећа у македонском језику; процес граматикализације најдаље је отишао у албанском (нарочито тоскијском дијалекту) и македонском језику, те арумунском варијетету (Friedman 1994; Klimkowski, 2017: 67).

a crede; ***Copiilor le**-a plăcut jocul*, или у акузативу, нпр. ***Pe tine te**-au întrebat*; ***Pe dânsul** nu **l**-au găsit*; ***Viaţa** au trăit-**o***, и *антиципација* (рум. *anticipare*), када се иза глагола налази аргумент, а њега најављује кореферентни клитички облик личне заменице у дативу, нпр. ***Le**-a spus **lor***; *Spune-**mi** acuma tu **mie**...*, или акузативу, нпр. ***Mă** ocoleşte **pe mine***; *Întâi am văzut-**o pe ea***; *Poţi să-**l** întrebi **pe dânsul**, **I**-am văzut **pe ai voştri*** (Guțu-Romalo, 1973: 165–167, 177–179; GULR: 258, 260).

Реприза директног објекта је заједничка свим романским језицима и има синтаксичку функцију при маркираном, обрнутом реду речи, док се уз одређене рестрикције антиципација на нивоу стандардног језика јавља само у румунском и шпанском језику (Klimkowski, 2017: 65, 66). Антиципација је потврђена већ у првој половини старорумунског периода (1521–1641), али се с већом доследношћу јавља тек у другој половини овог периода, тј. од половине 17. века. Књижевна варијанта румунског језика 19. и 20. века доследније истиче репризу, док је антиципација комплемената (= директног и индиректног објекта) обавезна само у случају наглашене личне заменице (Исто, 67).

Анализа грађе

У расположивој грађи из говора пољадијских села налазимо потврде прономиналне редупликације свих поменутих реченичних аргумената, исказаних махом заменицом, а каткад и именицом или именичком синтагмом, и то у облику датива или акузатива.[5] Будући да је на стање у српском говору Пољадије непосредан утицај имао румунски језик, регистроване примере удвајања наводимо према најчешћој класификацији ове појаве у румунским синтаксичким изворима означене терминима *reluare* и *anticipare* – дакле, на претходно поменуте случајеве (А) *репризе* и (Б) *антиципације* реченичних аргумената помоћу заменичке енклитике у дативу, односно акузативу.

Најпре наводимо примере у којима налазимо ненаглашени облик заједно са наглашеним обликом датива личне заменице. Функција ових заменичких облика најчешће је индиректни објекат, али се срећу и остале функције датива као реченичког аргумента.

Дативски примери репризе (1.А) указују на то да се наглашени и ненаглашени облик личне заменице већином налазе у контактној позицији, док само у једном случају заменичке дативске облике раздваја реченички прилог. Уп.

(1.А)
(контактна позиција) а *мене ми* дао земњу С; јао боже, *мене ми* се осекле ноге Л; *мене ми* праили некако весеље С; па *мене ми* никако да подигну [пензију] Зл; *мене ми* симе Ђуровић Л; *њима им* дао новце,

капитал С.
(дистантна позиција) *тебе* сигурно *ти* пала шупа Зл.

Сасвим је обрнута ситуација код регистрованих примера антиципације енклитичког дативског облика (1.Б). Наиме, одговарајући наглашени облик личне заменице само је у једном примеру позициониран непосредно иза клитике, дакле, у контактној позицији. До дистантне позиције антиципираног заменичког дативског аргумента и заменичке клитике најчешће долази због положаја пуномзначног глагола (а) између клитике и пуне заменичке форме. Уз пуномзначни глагол у том положају срећемо интерполиран и везник *и* (б) или објекат (в), неретко је интерполиран и субјекат реченице (г), али и помоћни глагол (д). Уп.

(1.Б)
(контактна позиција) не треба *ју њој* Зл.
(дистантна позиција) (а) и мој отац *ми* дао *мене* земњу С; ко ће *ми* прави *мене* свадбу Л; *ми* каже *мене* Зл; он *ми* каже *мене* – толико кошта то Л; да *ти* кажем *тебе* С; *му* кажем *њему* – немој да бијеш, море Зл; *му* дам *њему* ту краву Л; ја *му* кажем *њему* Л; (б) треба да *ти* вратим и *тебе* Л; а ја још оћу да *му* дам и *њему* десет леја Зл; па *ју* дам и *њој* једну килу шећера Зл; (в) јел отац *ми* дао то *мене* још четрес седме године С; и оне *му* давале часове(,) *њему* С; (г) кад *ми* он *мене* узо новце [...] Зл; каже[м] *му* ја *њему* Л; дао *ју* бог *њојзи* здравља Зл; (д) е, бабо, како *ти* је *тебе* Зл; треба да видиш каква *ти* је глота *тебе* С; испричали оно што *нам* је *нама* драго С.

Како бисмо имали што јаснији увид у обим ове појаве у говору Пољадије извршена је и ексцерпција одговарајућих неудвојених аргументских структура.[6] Наглашени облик личне заменице у дативу без пратеће дативске енклитике бележимо и испред глагола (1. α) и иза глагола (1. β). Уп.

(1. α) *мене* не кажете да дођем на кафу Зл; *мене* било лепше С; а та њива што је он *мене* дао [...] С; *њему* дам новце да однесе Зл; *њему* даш фрталь плате Л; *њему* се суши ова кост, медува С; *њему* је прелио жуч С; *мене* је Свети Аранђео [слава], *њојзи* Петковача Л; кад се удала ова друга, и *њојзи* дао четири иљаде С; а *њима* је писао, њин син је био с моим братом С.
(1. β) он је умро и дали *мене* кућу Зл; па дајте и *мене* мало да пробам и ја то С; и што остане *мене* Зл; сад ме видите како сам – као: тешко *мене* С; потписао све да то је *мен* С; нека биде *њему* за душу С; хај, правиду и *нама* Л; не треба *нама* тај с Косова С; ти донесеш *нама* воде Л; кажем ја *њима* да изобичаједу Л; а ја кажем *њима* – бре, немој да

[6] Удвојене аргументске структуре су, углавном, у корелацији са употребом пуних заменичких форми другде на српском језичком простору (Ивић, 2018б: 380), а употреба тих пуних форми (у слободној, беспредлошкој структури), иначе, има емфатичку функцију.

јете толико... Л.

Утицај типа удвајања на контактност ~ дистантност удвојених заменичких форми одражава се и у случају акузативних аргумената, па се тако и овде контактна позиција доследније јавља када се репризира акузативна наглашена форма (2.А), а само је изузетно енклитичка форма дистанцирана. Овакав однос контактних и дистантних позиција слаже се са стањем утврђеним за П-Т и К-Р говоре. Наиме, чак у половини студија о П-Т говорима модел дистантне репризе (и датива и акузатива) није представљен, док га у К-Р материјалу по правилу нема (Милорадовић, 2021: 128). Уп.

(2.А)
(контактна позиција) *мене ме* подиго С; *мене ме* турили да певам на бину Зл; *мене ме* скинеш тамо Л; *мене ме* интересује више него тебе Л; *мене ме* ценили увек С; *њега га* волим јако Зл; овај комшија, Драган, тај. Он – *њега га* викали С; и *њега га* пуцали С; само *њу је* вичете Зл; него *њу је* пофтираду на кафу кад су у паузу Зл; а ја сам *њи и[х]* порасла Зл.
(дистантна позиција) он *мене* ни *ме* мано да идем да радим у колектив С; – па зар *тебе* идем да *те* бирам Зл.

Регистровани примери антиципације помоћу клитичког облика акузатива (2.Б), показују, као и код примера у дативу, да преовлађује дистантна позиција, а да се само по изузетку јавља контактност клитичке и акцентоване акузативне заменичке форме. Најчешће се у корпусу између двеју форми среће пунозначни глагол (а). Осим тога, налазимо да су заменичке форме раздвојене пунозначним глаголским предикатом и његовом прилошком одредбом (б), те семантичким језгром предикације (в). Уп.

(2.Б)
(контактна позиција) оставила *ме мене* саму тамо С.
(дистантна позиција) (а) *ме* питаду *мене* Зл; тај Л; дете њено, унуче, он *ме* пита *мене* да-л оћу за њега Зл; а шта ви *ме* судите *мене* Зл; да *ме* слушаш *мене* Л; то ми био кум, што *ме* крстио *мене* С; форт *ме* турали *мене* Зл; све *ме* тури *мене* Зл; па тај *те* рани *тебе*, ја ћу за годину дана да *те* избавим *тебе* С; јел одавде *га* турили у урмарирје [= ставили под истрагу] *њега* Зл; ја *га* волим *њега* Зл; (б) шта *је* вичете фур[т] *њу*, а мене не вичете Зл; (в) и што *га* брига *њега* Зл.

Паралелно са удвојеним акузативним конституентима забележени су и примери заменичког објекатског и субјекатског акузатива клитички неудвојеног. Наглашене заменичке форме налазимо у позицији и испред (2. α) и иза (2. β) глагола. Уп.

(2. α) па да, *мене* не вичеш Зл; а *мене* нико не виче Зл; ти *њега* тераш да ради Л; и *њега* су убили партизани С; *њега* је мајка оправила са

Србином С; *њега* је узео, седели су ту С; и *њега* су убили партизани С; па, реко, ја *њега* да бирам Зл; и он је тео *њу* да узме С; и *њу* су бацили код мене С; тели и *нас* да тераду С; а *нас* нису терали С; а *њи* истерали ту преко пута С; *њи* отерали у Бараган С; сам морала *њи* да оставим Зл. (2. β) слушај ти *мене* Л; а држава плаћа *њега* Л; да извучемо барем *њега* С; а да бирам *њега* нећу Зл; не слуша мој отац више *њу* Л; пита он *нас* – одакле сте ви Л; питаш ти *нас* откуд смо ми С; и ја почитам *њи* Зл.

Удвајање заменичког објекта представља распрострањенији вид редупликације у српским народним говорима, али он није једини: примери с тзв. копирањем именичког објекта могу се чути на терену више српских дијалеката, додуше, знатно ређе, а у косовско-ресавским говорима као изузетак (Милорадовић, 2009: 289–290; Милорадовић, 2021: 125). Ни грађа из клисурског говора није понудила много таквих примера (Симић, 2018: 326), али да се шири овај вид редупликације у српским говорима у Румунији истакнуто је при истраживању говора Рудне (Бошњаковић – Варереника, 2008: 272).

Сасвим ретко и у овом, смедеревско-вршачком, говору бележимо да је заменичком клитичком формом удвојен дативски или акузативни именички аргумент.

У свега два примера с антиципираном дативском клитиком кореферентан је именички облик у дативу. При томе, у другом примеру је регистрована нешто краћа говорна пауза испред именичког конституента, што би могао бити сигнал да је посреди десна дислокација, а не клитичко удвајање.[7] Уп.

после праву *му* повојницу *детету* С; да, мати *му* умрла(,) [?] *детету* Л.

Изузетак је у ексцерпираној грађи и акузатив именице удвојен заменичком клитиком као антиципацијом, односно, репризом директног објекта глаголске предикације. Сумњу у право клитичко удвајање изазива и овде могућа пауза, али и уметнути елемент који је између удвојених објекатских конституената и у кореференцијалном је односу с њима. Уп.

ја *га* питам *доктора*... С; а он *га* затворио(,) [?] *тога Жукова* С; – ондак *свекра*, *мојега деду*, *га* бациду на колечке С.

Од неличних заменица нашла су се три примера с показном заменицом у акузативу директног објекта удвојеног антиципираном клитиком у 3. лицу сингулара или плурала. Уп.

са-ће да *га* бије *овога* Зл; то у Русију је убио ове православне; Стаљин *и[х]* све убио *те* С; наш краљ *и[х]* примио *те* из Коронине С.

[7] У случају правог клитичког удвајања између клитике и кореферентне именице нема интонацијске „паузе“ која би их могла рашчланити у засебне интонацијске јединице (уп. Krapova – Guglielmo, 2008: 271; Милосављевић, 2018: [2]).

Спецификованост и истакнутост именичког конституента одлучујућа је за репризирање директног објекта у румунском језику, док његово антиципирање подразумева присуство граматикализованог предлога *ре* уз именички директни објекат (Croitor, 2016: 62–64), што је сигнал да објекатски денотат спада у категорију *људско ~ живо ~ индивидуализовано*, при чему је антиципација факултативног карактера (Klimkowski, 2017: 67). Забележени примери клитичког удвајања именичког конституента једне аргументске структуре показују да је задовољен услов да именица или именичка синтагма буде маркирана одређеном или неодређеном референцијалношћу,[8] и, наравно, да носи обележје *људско (+)*.

Резултати истраживања

За разлику од именичког типа редупликације који је само спорадично присутан, број забележених примера удвајања дативског и акузативног заменичког аргумента у говору Пољадије довољан је да нам пружи оквирну слику о статусу овог феномена у испитиваном говору и да покаже у којем односу стоје идентификовани појавни облици заменичког типа редупликације.

С обзиром на то да је ова појава у говору Пољадије настала интерференцијом с румунским језичким окружењем, бројчано је представљен однос удвајања дативског и акузативног заменичког аргумента према типу удвајања, релевантном у румунском језику. Осим броја примера репризе и антиципације заменичког аргумента у дативу и акузативу и броја примера у оба падежа заједно, наводимо и број примера изостанка репризе (с аргументом испред глагола), односно антиципације (аргумент је иза глагола), а међусобни однос између ових облика изгледа овако:

	датив	акузатив	укупно
примери репризе	7	14	21
примери антиципације	20	14	34
примери изостанка репризе (аргумент је испред глагола)	11	16	27
примери изостанка антиципације (аргумент је иза глагола)	29	8	37

(Табела 1)

Изнесени подаци указују да је у поређењу са репризом процес антиципације заменичког аргумента заступљенији, и то у случају антиципираног

[8] Теоријски преглед о категорији одређености и терминолошка решења у вези с њом на основу рецентније лингвистичке литературе в. Милосављевић, 2018: [6, 7].

дативског аргумента. Уједначен је број удвојених дативских и акузативних заменичких аргумената у пољадијској истраживаној грађи, док је расположива грађа из суседног клисурског говора указивала на предност акузативних удвојених структура над дативским (Симић 2018: 326, 327).[9]

Однос примера удвајања заменичког аргумента поступком репризе, односно антиципације и одговарајућих примера у којима заменички аргумент испред, односно иза глагола није удвојен, тј. изостаје реприза или антиципација, углавном потврђује раније поменута запажања да се у оваквим двојезичким срединама паралелно појављују и случајеви удвајања и они с његовим изостанком, и то редовно код истог информатора (Ивић, 2018а: 290). Дакле, и поред снажне и дуготрајне интерференције с румунским језиком, нису озбиљније потиснуте у други план примарне неудвојене структуре.

Подједнака заступљеност обеју структура у говору пољадијских села слаже се с резултатима раније спроведене анализе у говору клисурских села (Симић, 2018: 326). Прономинална редупликација је потврђена широм румунског Баната – од поморишких насеља на северу и Банатске Црне горе североисточно од Темишвара до Свинице на крајњем југу ове простране румунске територије настањене говорницима српског језика (Симић, 2013: 173, 174). Како досадашња истраживања удвајања заменичком клитиком на српском дијалекатском простору показују ова појава није ни у ком случају обавезна ни у П-Т говорима, али је распрострањена на целој тој области, као и у другим српским говорима језичке периферије и вишејезичких средина у којима има спорадични или факултативни карактер (Милорадовић, 2021: 120–124).

Неретко се у литератури која се бави проблематиком прономиналне редупликације истиче улога граматичког рода и лица заменичке форме. Наиме, за поједине балканске језике уочено је да се у процесу удвајања заменице за 1. и 2. лице, нарочито оне у сингулару, различито понашају (и под различитим синтаксичко-семантичким околностима) од личних заменица 3. лица. Тако се удвајање заменица за 1. и 2. лице издваја као далеко чешће и наводи да њима исказане удвојене структуре имају дужи историјски континуитет (Демирај, 1994: 140, 145, 148, 154, 156–159). С тим у вези, у табели 2 дајемо бројчани преглед удвојених и неудвојених облика датива и акузатива исказаних заменицом за 1. лице сингулара, 1. и 2. лице сингулара и плурала заједно, те број примера исказаних заменицом за 3. лице сингулара и плурала, уп.

	1. сг	**1. и 2. сг/пл.**	**3. сг/пл**	**сва лица**
удвојени датив (1)	11	17	10	27

[9] И посматрана теренска грађа из П-Т области говори у прилог мање-више уједначеног односа између броја примера с дативом и општим падежом у улози акузатива (Милорадовић, 2021: 126).

удвојени акузатив (2)	15	18	10	28
неудвојени датив (3)	14	18	22	40
неудвојени акузатив (4)	4	8	16	24
укупно удвојено (1+2)	26	35	20	55
укупно неудвојено (3+4)	18	26	38	64

(Табела 2)

Према расположивом материјалу из говора Пољадије, доминира употреба удвојене заменице првог лица сингулара, односно употреба прва два лица сингулара и плурала, над примерима удвајања заменице трећег лица сингулара и плурала. Такође, однос удвојених и неудвојених структура казује нам о превласти удвојене структуре исказане заменицом првог лица сингулара, односно заменицама прва два лица, с једне стране, и неудвојене структуре исказане заменицама трећег лица.

У анализи П-Т и К-Р говора истакнуто је да су примери за 1. и 2. лице сингулара личних заменица најбројнији, а могући разлог малобројности множинских облика личних заменица потражен је „у начину прикупљања теренске грађе: најчешће је у питању биперсонална релација испитивач – информатор и монолошко казивање информатора“ (Милорадовић, 2021: 126).

Закључне напомене

Будући да дијалекти на синхронијској равни рефлектују дијахронијски развој, постајемо сведоци процеса претварања српских периферних говора у структурално „балканске“, под непосредним утицајем румунског окружења, а тај процес почиње стварањем синтаксичких варијаната (Ивић, 2018г: 239), што показује и феномен прономиналне редупликације. Развој у погледу синтаксичке конфигуративности са SVO (субјекат – предикат – објекат) моделом као њеним кључним показатељем, с једне стране, и присуство слободног (прагматички регулисаног) реда речи као својства синтаксичке неконфигуративности, с друге стране (Павловић, 2011а; 2011б), повезују српски и румунски језик, чиме је олакшан продор аргументског удвајања.

У процесу преузимања овог феномена, међутим, имамо у виду и унутарјезичке факторе због којих контактно позиционирање предикатскофразних енклитика према личном глаголском облику, иначе својствено савременом румунском језику и балканском романитету уопште (Павловић, 2011а: 45, нап. 37), није у потпуности пресликано у периферним говорима српског језика. Наиме, уз структуралне промене у њима и типолошко приближавање у контакту са румунским језиком, постоји и битна улога фонологије српског језика. Фонологија је утицала на очуваност редоследа клитика у низу (Симић, 2013: 175, 176) и на већи избор ортотоничних катализатора који управљају

реченичном позиционираношћу енклитика (Павловић, 2011а: 35), што доводи до веће заступљености антиципације заменичког аргумента у српским периферним говорима него што је она присутна у румунском језику.

На постојање извесних ограничавајућих фактора за несметан продор одређених структура из другог, несродног језика (Милорадовић, 2006: 97) свакако треба рачунати приликом истраживања прономинална редупликација која и даље заокупљује пажњу многих лингвиста и остаје актуелна тема.

Литература

Бошњаковић – Варenика, 2008: Ж. Бошњаковић, С. Варenика, Напомене о морфосинтаксичким особинама српског говора села Рудне у Румунији. *Српски језик.* XIII/1–2: 261–279.

GULR: *Gramatica uzuală a limbii române*. Academia de Ştiinţe a Moldovei, Institutul de Lingvistică: Chişinău: Litero, 2000.

Guţu-Romalo, 1973: V. Guţu-Romalo, *Sintaxa limbii române. Problemele şi interpretări*. Bucureşti: Editura didactică şi pedagogică.

Демирај, 1994: Ш. Демирај, *Балканска лингвистика*, Скопје: Логос-А.

Ивић, 2018а: П. Ивић, *Расправе, студије, чланци*. *[Књ.] 2, О дијалектологији. [Део] 1*, Слободан Реметић (приређивач). Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Ивић, 2018б: П. Ивић, *Расправе, студије, чланци*. *[Књ.] 2, О дијалектологији. [Део] 2*, Слободан Реметић (приређивач). Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Ивић, 2018в: П. Ивић, *Расправе, студије, чланци*. *[Књ.] 2, О дијалектологији. [Део] 3*, Слободан Реметић (приређивач). Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Ивић, 2018г: П. Ивић, *Расправе, студије, чланци*. *[Књ.] 2, О дијалектологији. [Део] 5*, Слободан Реметић (приређивач). Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Klimkowski, 2017: T. Klimkowski, Anticiparea pronominala în română – originea şi evoluţia fenomenului, *Philologica Jassyensia*, an XIII, nr. 1 (25), 65–76.

Krapova – Guglielmo, 2008: I. Krapova, C. Guglielmo, Clitic reduplication constructions in Bulgarian, in: Dalila Kallulli and Liliane Tasmowski (eds.), *Clitic Doubling in the Balkan Languages*, 257–287, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Милорадовић, 2006: С. Милорадовић, Употреба падежних облика у говору Радимње и Параћинског Поморавља – једно поређење. *Probleme de filologie slavă*. XIV: 89–98.

Милорадовић, 2007: С. Милорадовић, Дијахрони и синхрони аспект аналитичких појава у српским народним говорима. *Зборник Матице српске за*

славистику. 71–72: 357–375.

Милорадовић, 2009: С. Милорадовић, *Статус објекатске редупликације у српским народним говорима*. Годишњак за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Година XXII. Број 9: 287–295.

Милорадовић, 2021: С. Милорадовић, Именска објекатска редупликација у српским народним говорима: статус, услови реализације и балкански контекст, *Прилози / Contributions* XLVI 1 [Посветени на акад. Зузана Тополињска по повод 90-годишнината од раѓањето во просторот на лингвистичката славистика и балканистика], Скопје: МАНУ, 119–135.

Милосављевић, 2018: С. Милосављевић, Особине клитичког удвајања у говору јабланичког краја, у: М. Ковачевић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IX научног скупа младих филолога Србије, одржаног 8. априла 2017. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу*, књига 1, 41–52. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

Павловић, 2011а: С. Павловић, Дистрибуција енклитика у старосрпским повељама и писмима XII и XIII века. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/2: 31–52.

Павловић, 2011б: С. Павловић, Елементи неконфигуративне синтаксе у старим словенским писменостима. *Зборник Матице српске за славистику* 80: 47–62.

Симић, 2013: З. Симић, Прилог проучавању међујезичке интерференције (на примеру говора Банатске Црне Горе). *Јужнословенски филолог* LXIX: 429–441.

Симић, 2018: З. Симић, Над синтаксом говора Срба у неким селима Банатске Клисуре. *Исходишта* [Радови са IV међународног научног скупа *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима* одржаног 13–15. октобра 2017. године на Филозофском факултету Универзитета у Нишу]. Бр. 4: 323–340.

Friedman, 1994: V. A. Friedman, Variation and Gramaticalization in the Development of Balkanisms, *CLS 30 Papers from the 30th Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society, Volume 2: The Parasession on Variation in Linguistic Theory,* Chicago: Chicago Linguistic Society, 101–115.

Croitor, 2016: B. Croitor, Dublarea sintactică în limba română din perspectivă tipologică, *Limba română*, LXIV, nr. 1, 61–112.

Zoran M. Simić

PRONOMINAL REDUPLICATION IN THE SERBIAN SPEECH OF POLJADIA IN ROMANIA

Summary

The research presented in this study is based on a corpus compiled through fieldwork conducted in three villages of the Poljadia region, located in the border area of the Romanian Banat: Sokolovac/Sakalovac (rom. Socol), Langovet/Lugovet (rom. Câmpia), and Zlatica (rom. Zlatița). The fieldwork was carried out within the framework of the project *Research on the Culture and History of Serbs in Romania*.

This paper examines the syntactic phenomenon of pronominal reduplication – a Balkan linguistic innovation in argument-predicate structures, which involves the duplication of argument expressions, most commonly of direct and indirect objects, but also of logical (semantic) subjects. Given the direct influence of the Romanian language on the Serbian speech in Poljadia, the reduplication patterns identified in the corpus are analyzed in accordance with the classification of this phenomenon in Romanian grammars. This includes two main types: (A) *reiteration* (rom. *reluare*) and (B) *anticipation* (rom. *anticipare*) of sentence arguments via a pronominal clitic in the dative or accusative case. In order to obtain a clearer picture of the scope of this phenomenon in the Poljadia speech, a comparative excerpting of corresponding non-reduplicated argument structures has also been carried out.

Keywords: Serbian language, dialectology, Balkan linguistic innovations, syntactic Balkanisms, pronominal reduplication, Poljadia.